

Az Országgyűlés

A Kolontár melletti vörösiszap-tározó átszakadása miatt bekövetkezett környezeti katasztrófával kapcsolatos felelősség feltárását és a hasonló katasztrófák jövőbeni megakadályozását célzó országgyűlési vizsgálóbizottsága

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: H/4796

Érkezett: 2011 OKT 27.

Az Országgyűlés

...../2011.(.....) OGY. sz. határozata

a Kolontár melletti vörösiszap-tározó átszakadása miatt bekövetkezett környezeti katasztrófával kapcsolatos felelősség feltárását és a hasonló katasztrófák jövőbeni megakadályozását célzó országgyűlési vizsgálóbizottság vizsgálatának eredményéről szóló jelentés elfogadásáról

1. Az Országgyűlés elfogadja a Kolontár melletti vörösiszap-tározó átszakadása miatt bekövetkezett környezeti katasztrófával kapcsolatos felelősség feltárására és a hasonló katasztrófák jövőbeni megakadályozására létrehozott vizsgálóbizottság tevékenységéről szóló jelentést.
2. Az Országgyűlés felkéri a MAL Zrt. tulajdonosait és menedzsmentjét, hogy a jövőben folytasson etikus, elővigyázatos, hozzáértő és felelősségteljes magatartást. Az Országgyűlés egyetért a vizsgálóbizottság végkövetkeztetésével, mely szerint az ipari katasztrófa elsődlegesen és döntően a MAL Zrt. ipari tevékenységével összefüggésben az ő felelősségi körében következett be. A felelősségben, ha nem is közvetlenül, de osztoznak a MAL Zrt. létesítését engedélyező hatóságok, továbbá az ellentmondásos szabályozást elfogadó jogalkotók, és a hatóságok működtetéséért felelős kormányok.
3. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy a jelentésben megfogalmazott javaslatokat vizsgálja meg és tegyen intézkedéseket a szükséges jogszabályok módosítására, megalkotására, a hatósági engedélyezés színvonalának emelése és a működés fokozott ellenőrzése érdekében. Kezdeményezze a hulladékok és a technológiai eljárást képező anyagok egyértelmű megkülönböztetését, a veszélyes hulladékká minősítés folyamatának felülvizsgálatát és pontosítását. Kezdeményezze a károkért való pénzügyi felelősség szabályozását, beleértve a magyar gazdaság versenyképességét is

figyelembe vevő kötelező felelősségbiztosítást, és a pénzügyi biztosítékadásra vonatkozó előírásokat.

4. Az Országgyűlés kéri a társadalom széleskörű együttműködését, hogy az elszenvedett ipari katasztrófához hasonló esemény a jövőben megelőzhető és elkerülhető legyen. Ennek megvalósítása érdekében számít a gazdasági társaságok, a civil szervezetek és a lakosság aktív és öntevékeny együttműködésére.
5. Ez a határozat közzététele napján lép hatályba.

Indokolás

Az Országgyűlés kolontári katasztrófát vizsgáló bizottsága a 2010. december 21 - 2011. október 31. közötti időszakban - a rendelkezésére álló lehetőségek keretei között - lefolytatta vizsgálatát és összeállította jelentését. A jelentést a MAL Zrt. és a Kormány illetékes felelős vezetőinek megküldte, és a beérkezett véleményeket a jelentés mellékletébe foglalta.

A vizsgálóbizottság megállapította, hogy a 2010. október 4-én a MAL Zrt. ajkai vörösiszap tározójának X. kazettájánál bekövetkezett ipari katasztróféért döntően a MAL Zrt. felelős. A vizsgálat során megismert tények arra utalnak, hogy a társaság igazgatósága és menedzsmentje az üzem működése és az iszaptározó-tér üzemeltetése során gondatlanul járt el. A társaság csak részben számolt az ún. nedves technológia által igényelt műszaki követelményekkel.

A vörösiszappal keveredett és fedett magas lúgtartalmú folyadék tárolásánál, kezelésénél és ártalmatlanításánál nem a jó gazda gondosságával járt el. A tározók különösen a X. kazetta esetében a társaság nem tett eleget az elővigyázatosság követelményének és nem alakított ki külső védelmi rendszereket, annak érdekében, hogy a térség települései kellő védelemben részesüljenek.

A vizsgálóbizottság által megismert adatok, vallomások a helyszíni szemlén tapasztaltak, továbbá a felkért szakértők véleményei arra utalnak, hogy az ipari katasztrófa fő oka a társaság és a tulajdonosok szűklátókörű, a nyereséget előtérbe helyező és a biztonságos működést nem kellően biztosító vállalati stratégia és az ezt szolgáló gazdasági és technológiai döntések sorozata. Mindezek következményeképpen az ipari katasztrófa által az emberéletekben, az anyagi javakban és más tényezőkben okozott károk mellett az általuk tulajdonolt és vezetett társaságnak is igen jelentős károkat okoztak.

Az európai és hazai gyakorlattól eltérően az önbevallás során a társaság nem minősítette veszélyes hulladéknak a magas lúgtartalmú folyadékkal keveredett és fedett vörösiszapot.

A társaság egy korábbi a Magyar Tudományos Akadémia intézete által végzett vizsgálatra hivatkozva a IX. kazettából vett minták alapján nem tekintette veszélyes hulladéknak tárolt anyagot. Elmondásuk szerint a X. tározóban tárolt lúgos folyadékot technológia-közi anyagnak tekintették és nem hulladéknak. Ilyen tekintetben bizonyos ellentmondás is tapasztalható a társaság véleményében.

A MAL Zrt. az ipari baleset okaként a X. kazettát érintő talajtörést nevezte meg. Ennek tudományosan bebizonyított igazolását a társaság nem tudta hitelesen bizonyítani.

A vizsgálóbizottság javasolja az Országgyűlésnek, hogy a MAL Zrt-nél feltárt működési hiányosságok kiküszöbölésére tegyen további intézkedéseket és ezekre kérje fel a társaságot, a kormányzatot és más felelős szervezetet. Az előterjesztett jelentés utal a törvényi, jogi szabályozás meglévő hiányosságaira és ezek kijavítására szólítja fel a Kormányt annak érdekében, hogy tegyen kezdeményező lépéseket a korábbi jogi és műszaki szabályozás módosítására és új szabályozásra. Mindezt az indokolja, hogy a jövőben sem a MAL Zrt. sem a más hasonló tevékenységet végző vállalkozások esetében ilyen ipari katasztrófa ne következhesen be. Az ipari katasztrófa által okozott károk jellege és mértéke és a társadalom jogos igazságérzete megköveteli, hogy a mulasztást, visszaélést, bűncselekményt elkövetők felelősségre vonása mielőbb megtörténjen és ennek során feltétlenül érvényesüljön a tett súlyával kapcsolatban az arányosság elve illetve a környezetvédelmi jogban ismert elv, a „szennyező fizet” elve.

A vizsgálóbizottság által elfogadott jelentés tartalma szerint felelősség terheli a MAL Zrt. tevékenységével kapcsolatban a környezetvédelmi hatóságokat is, elsősorban a Közép-dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség vezetőit és munkatársait, akik a társaság részére kiadott egységes környezetvédelmi engedély, továbbá részengedélyek és mindezek végrehajtásának hatósági ellenőrzése során nem jártak el kellő körültekintéssel.

A vizsgálóbizottság véleménye szerint felelősség terheli a tervezőt és a kivitelezőt is (bár a részletes méretezés nem állt teljes egészében rendelkezésre). A meglévő gátakat a többi kazettánál is haladéktalanul meg kell erősíteni.

A jelentés kitért arra is, hogy a MAL Zrt. tevékenységére vonatkozó jogi szabályozás ellentmondásossága sem segítette azok következetes végrehajtását.

A vizsgálóbizottság a helyszíni tárgyalásai és szemléi alapján megállapította, hogy a kárt elszenvedett települések lakossága nem rendelkezett kellő információval a vörösiszap tározó tározóterek helyzetéről és veszélyességéről az ott tárolt anyagokról, és azok veszélyes hulladék voltáról. Ezen települések vonatkozásában, teljes mértékben és zártan nem volt megszervezve a katasztrófa elleni védelem. Az érintett települések nem rendelkeztek olyan védelmi tervekkel, amelyek egy ilyen mértékű környezeti katasztrófa kezeléséhez szükséges. Ezen hiányosságokért döntő részben és elsősorban a MAL Zrt. okolható, amely a térség társadalmával nem tartott partneri kapcsolatot.

Budapest, 2011. október 27.

Kepli Lajos
elnök